

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. III. Præventio in Causis Mixti Fori quomodo fiat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

apertum enim ex Juribus n. 766. relatis ac ex Trident. *sess. 25. c. 3. de Reform. Can. Quisquis & Can. Si quis in atrio 27. q. 4.* etiam à SS. Canonibus statutas esse. Et licet daretur, statutas non fuisse, non propterea sequeretur, infligi à solo Judice laico posse: quia quemadmodum Judex secularis in delictis mixti fori procedere potest ad poenam, tametsi ea Jure tantum Canonico fuerit imposita, uti tradunt Socin. *vol. 4. consil. 219. n. 7.* & Decian. *tom. 1. Tract. Crimin. lib. 4. c. 25. n. 64.* ita pariter in illis delictis Judex Ecclesiasticus procedere potest citra sanguinem ad poenam à Jure Civili statutam: quia forum foro accumulatur & jura juribus juvantur. Panorm. *in C. Cum sit de Foro comp. n. 15.*

§. III.

Præventio in Causis Mixti Fori quomodo fiat.

SUMMARIUM.

777. *Præventio locum habet, quandocunque concurrat Jurisdictione.*
 778. *Procedit hæc regula de omni Judice & omnibus Causis.*
 779. *Inducitur Præventio per solam Citationem.*
 780. *Prævenit, qui citat prior, tametsi solum verbaliter.*
 781. *Prævenire Ordinarius Judex nequit Delegatum, postquam hic Delegationis rescriptum acceptavit.*
 782. *Delegatus anteriore rescripto non potest assumere causam, si delegatus rescripto posteriore eam jam cepit.*
 783. *Ad Præventionem non sufficit sola Accusatio vel Inquisitio etiam specialis, tametsi actis inserta fuerit.*

777. Cùm in causis Mixti Fori locum habeat præventio alterutrius Judicis causam prius ad se trahentis, ut dictum est paulò antè n. 747. explicandum restat, qua ratione fiat, & quid operetur. Non ignoro, locum illi esse non solum in causis, quæ proprie

priè dicuntur esse Mixti Fori, sed etiam omnibus, in quibus plures Judices concurrentem jurisdictionem habent: quod in pluribus casibus contingere solet. Sic Judex Domicilij concurrat cum Judice Delicti, & Contractus, ut dictum est supra n. 104. & n. 106. Eademque est ratio de casu, quo reus habet plura domicilia. cit. n. 106. Eadem, quando quis delictum in uno territorio incepit, in altero consummavit, juxta dicta n. 157. & seqq. Habet quoque Camera Imperialis concurrentiam cum Imperatore ex Ordinatione Camerae: exceptis Feudis Regalibus. Gaill. obser. 29. n. 3. & obser. 42. n. 3. Matth. Stephani L. 1. de Jurisdic. c. 26. n. 11. Potest quoque pluribus in solidum jurisdic. delegari, juxta dicta n. 524. & 529. Possunt denique, ut alia omittam, plures habere jus dandi vel confirmandi tutorem. L. si ut proponis, c. de Confirm. tutor. Gregor. Tholos. L. 12. Syntag. Jur. c. 13. n. 17. Cothman. respons. 45. à n. 57. Matth. Stephani l. c. In dictis igitur casibus, aliisque similibus, quibus plures in solidum habent jurisdictionem, aut quodpiam jus, locum habet præventio, & non in solis causis Mixti Fori. Hic tamen de ea agendum videbatur, postquam videlicet plerasque, in quibus eidem locus est, jam attuli.

778. Quòd locus sit præventioni, ubi plures sunt Judices, patet ex C. penult. de Foro comp. C. Cum plures de Offic. Deleg. in 6. L. 1. ff. de Offic. Consul. L. Si quis posteaquam ff. de Judic. Est enim regulariter in quacunque materia verum, quòd præoccupantis potius sit jus. C. Non injustè de Procurat. C. si duo eod. in 6. V. C. Si quis justo prin. de Elect. in 6. L. Pluribus & L. Si is, qui Sticbum ff. de Procurat. L. Incola ff. Ad municipal. L. Qui prior ff. de Judic. Et quidem procedit regula tam de Judice Ecclesiastico respectu Ecclesiastici, & laici respectu laici, quàm Ecclesiastici respectu laici in causis mixti fori, ac vicissim. Et sive uterque habeat merum Imperium aut mixtum, sive unus merum, alter mixtum, aut simplicem tantum jurisdictionem. Neque solum de Judice Ordinario respectu Ordinarij, Delegato respectu Delegati, quando in solidum demandata ipsis fuit jurisdic. tio,

dictio, sed etiam de Ordinario respectu Delegati, ac vicissim. Ac non solum de Judicibus dignitate & potestate æqualibus, sed etiam de superiore & inferiore, si hic ab illo jurisdictionem non habet. Et siue unus habeat jurisdictionem aliquo Jure speciali, videlicet per privilegium, aut præscriptionem, & alter Jure ordinario; siue uterque Jure vel speciali vel ordinario ac communi: dummodo habeant cumulativè & neuter privativè. Idemque est de eo, qui jurisdictionem solum habet extra ordinem aut ex incidenti, v. g. ratione prorogationis, reconventionis, vel quia testis falsum coram ipso deposuit &c. poterit enim prævenire Ordinarium, sicut præveniri ab ipso potest. Demum procedit regula in quibusvis causis, siue Civiles sint siue Criminales, siue Ecclesiasticæ siue Profanæ. Marian. Socinus in *C. Proposuisti de Foro comp. à n. 8.* post Bartol. Bald. Joan. Andr. ac alios.

779. Inducitur præventio per citationem, seu, ille Judex in causa prævenit, ita ut alter regulariter se amplius immiscere nequeat, qui prius citavit Reum. *C. Proposuisti de Foro comp. § L. si quis postea ff. de Judic. &* tradit communis DD. contra Bartol. qui litis contestationem requirit. Non tamen sufficit sola Inquisitio vel Accusatio. Farin. in *Praxi Crim. L. 1. tit. 1. q. 7. n. 57.* tum Baldo ac alijs. Sufficit verò sola citatio verbalis. Nec opus est, esse trinam aut unam peremptoriam. Si tamen proceditur viâ Accusationis, fieri debet ad instantiam accusatoris: si viâ Inquisitionis, sufficit fieri ex mandato Judicis. Nec sufficere, si citatio solum emanavit, sed debere pervenisse ad notitiam citati, docent communiter DD. contra Bald. ac Panorm. Verùm ex eo, quòd ad perpetuandam Delegati jurisdictionem sufficit, citationem emanasse (quòd tenui suprà *n. 540.*) videtur sequi, quòd etiam ad præventionem sufficiat.

780. Si unus Judex citat Reum verbaliter, alter realiter, seu per capturam, ille prævenit, qui citat prius tempore, etiamsi citet solum verbaliter, ut tradit communior DD. eaque simul probabilior. Nam fatentur Farinac. *l. c. n. 53.* ac alijs, qui tenent contrarium

trarium, remittendum esse Reum à Judice, qui cepit, ad Judicem, qui prior solùm verbaliter citavit, si Reus ipse petat. At non apparet, quomodo dari possit obligatio remittendi, si citatio realis posterior prævalet verbali priori: neque enim Reus remitti postulans potest præjudicare juri, si quod Judex capiens ex captura acquisivit. Quando uterque simul citat, aut dubium est, quis prior citando fuerit, ille prævenit, qui citat realiter: quia citatio realis per se potentior est verbali. Si ambo citârunt verbaliter, nec constat, quis, priùs & apud neutrum se stitit Reus, prævenisse censetur ille, qui majorem habet jurisdictionem & potestatem. *arg. c. 31. de Præbend. in 6.* Dixi: si apud neutrum se stitit Reus. Nam si coram alterutro jam comparuit, est is in possessione. Si par utriusque sit jurisdictio, statur juramento Rei, quis ipsum prævenit; vel debent inter se concordare. Quod ultimum maxime procedit, si nec ipse Reus scit, à quo priùs fuerit citatus.

781. Quamvis autem locum habeat præventio inter Judicem Ordinarium & Delegatum, ut paulò antè dixi, & constat ex *C. Ut debitus 59. de Appellat.* fieri tamen ab Ordinario non potest, postquam Delegatus delegationis rescriptum jam accepit, quia illo præsentato & acceptato jurisdictionem in causa delegata obtinet privativè, eaque adimitur Judici Ordinario, uti habetur *C. Studuisti 2. de Offic. Legat. cum mandatum speciale*, ut ibi dicitur, *deroget generali.* Nisi in rescripto expressè reservetur jurisdictio Ordinario, & Delegato conferatur solùm cumulativè. Itaque Ordinarius tunc solùm prævenit Delegatum, quando causam per partis citationem aut litis contestationem coepit ante rescriptum delegationis Delegato præsentatum: poterit enim tunc pergere, *non obstante si dicat (pars citata) quoddam ad superiorem Judicem nuntium destina-verit, aut literas impetra-verit ab eodem, priusquam Delegato fuerint assignata*, ut dicitur *cit. C. 59. de Appellat.* quia ante præsentatas & receptas delegationis literas non confertur Delegato jurisdictio, nec censetur ablata Ordinario. *C. Audita de Restit. spoliat.* & notant Innocent. in *C. Cum contingat de Offic. Dele-*

Delegat. ac Bald. in *L. 1. C. Ut lite pend.* Si tamen ex rescripto delegationis constet, velle Delegantem causam suscipi à Delegato, non obstante, quòd ccepta jam fuerit ab Ordinario, non poterit hic pergere, tametsi eam jam coeperit ante datum & receptum rescriptum, cum superior à Judice subjecto causam jam coeptam avocare possit. *L. Judicium 58. ff. de Judic. C. Ut nostrum 56. de Appell.* Quia verò hæc avocatio non nisi gravibus de causis fieri solet, idcirco rescriptum delegationis censendum est subreptitium, nisi in illo fiat mentio causæ ab Ordinario jam coeptæ, aut saltem in eodem dicat superior, se causam delegare, sive apud Ordinarium introducta jam sit sive non. *C. Inter monasterium 20. de Sent. & re jud.*

782. Sed jam dubitatur, quandonam unus Delegatus censeatur prævenisse alterum Delegatum. Quæstio hæc locum non habet, quando delegata est jurisdictio pluribus conjunctim: tunc enim nullus eorum alterum prævenire potest, sed simul omnes tractare causam debent juxta dicta suprâ *n. 525.* Igitur loquendo de delegatione pluribus in solidum factâ, regula traditur, ut ait Petr. Barbosa in *L. si quis posteaquam de Judic. n. 45.* præventam esse jurisdictionem ab eo, ad quem prius datæ sunt literæ, non cui prius præsentatæ, eò quòd juxta Panor. in *C. Ut debitus de Appellat. n. 47.* ac alios, attendi debeat tempus datæ, & non præsentationis rescripti. Verùm, etsi hoc ultimum verum sit, regula tamen, pro qua affertur, non subsistit. Nam si is, cui per posterius rescriptum mandata est jurisdictio, illa uti coeperit, alter, ad quem datum est anterius, non poterit se amplius immiscere, quia jam est præventus, sive suum rescriptum tempore anteriore datum acceperit ante posterius alterius Delegati rescriptum sive post: cum Jura præventionem absolutè concedant, nec distinguant inter tempora, quibus obtenta est jurisdictio. Aliàs solum is judicare posset, qui vel Ordinariam vel Delegatam accepit ante alios, & solum tunc locus præventioni esset, quando simul & eodem tempore plures eam acceperunt; quod falsum esse constat.

stat. Et quidem procedere potest posterior Delegatus cum iure præventionis, licet in suo rescripto facta non fuerit mentio rescripti anterioris. Tametsi enim rescriptum posterius in eadem causa ad alios Judices impetratum sit subreptitium, nisi in eo facta sit specialis mentio rescripti prioris, juxta *C. 3. de Rescript. C. 2. de Dolo & contum. C. Bonæ 3. de Confirm. ut. vel inut.* non tamen rescriptum Justitiæ seu ad lites sub vel obreptitium, est ipso jure nullum, sed ope tantum exceptionis elidi potest. *C. Si autem & C. Plerumque 23. de Rescript.* Itaque delegatus posteriore rescripto quamvis subreptitio prævenire alterum delegatum potest, & valebunt acta, quamdiu de vitio subreptionis non excipitur, ut ex *C. super literis 20. de Rescript.* post Imol. Panorm. ac alios notant Sanchez *L. 8. de Matrim. disp. 21. n. 76.* & Laym. *in cit. C. 20. n. 2. §. Nunc verò.* Et solum tunc abstinere causæ cognitione tenetur, quando oppositum & ostensum subreptionis vitium fuit, aut quando evidentiâ facti est notorium; cum illud, quod est notorium, in facto suppleat Judex etiam parte non petente, juxta doctrinam Glossæ *in L. 1. C. Qui & adversus quos in integr. restit. V. In consilio,* & Bald. *ibi n. 5.* Gaill. *L. 1. Observ. 31. n. 4.* Ubi tamen limitatio addenda est: nam si motu proprio Princeps rescripsit, nullâ ratione oberit vitium subreptionis, neque ex hoc capite oppugnari rescriptum poterit, cum *motus proprius* hoc vitium purget, ut constat ex *C. si motu proprio de Præbend. in 6. & Clement. si Romanus de Præbend.* Idque non tantum de motu proprio SS. Pontificijs, sed etiam Ordinariorum concedunt Staphilæus *de Literis Gratiæ tit. de Effectu Clausulæ effectû 7. n. 1.* & Sanchez *cit. disp. 21. n. 48.*

783. Quemadmodum verò, ut modò dixi, non is ex duobus in solidum delegatis alterum prævenisse censendus est, qui antè accepit rescriptum, sed qui prior citavit reum, sive posteriore sive anteriore rescripto jurisdictio mandata ipsi sit; ita pariter ad præventionem non sufficit Accusatio vel Inquisitio, tametsi libellus à Judice acceptatus, aut inquisitio actis inserta fuerit

fuerit. Tametsi enim Judex hos actus exerceat vi suæ jurisdictionis, nondum tamen per eos causæ tractationi initium dedisse censendus est, utpote quæ propriè incipit à Citatione. *arg. §. fin. Inst. de Pœna temerè litigant. & L. Libertus 15. de in jus voc. Bald. in L. un. C. de Confess. n. 32. Angel. in L. 1. ff. de in jus vocan. & in L. 1. C. de Judic. n. 2. Roman. consil. 412. n. 4. Jason L. 1. consil. 31. n. 4. Matth. de Afflict. decis. 219. n. 1. §. 3. & fuse Felin. in C. Illud de Præscript. n. 11. Bossius in Praxi crim. tit. de Foro comp. n. 103. Natta l. 1. consil. 82. n. 5. Hinc quando Guilielmus in C. Raymutius de testam. V. Et Uxorem decis. 5. n. 17. & Jul. Clarus L. 5. Sentent. §. fin. q. 38. n. 28. asserunt, ab illo Judice præventam censerî jurisdictionem, qui prius coepit super delicto inquirere, intelligendi sunt de inquisitione non qualicumque, sed eâ, quæ fit per citationem delinquentis.*

§. IV.

Quis sit Effectus Præventionis.

SUMMARIUM.

784. Præventionem consolidatur jurisdictionis Judicis prævenientis, & jus partium.
785. Et quidem non solum quoad illum ex pluribus in eadem causa reis, quem citavit; sed etiam quoad reliquos.
786. Si tamen reus ab uno Judice citatus contumaciter non comparuit, conveniri coram altero potest.
787. Procedere quoque secundus Judex potest comparente accusatore, si is, qui prior citavit reum, solum procedit per viam inquisitionis.
788. Aut si præventio unius Judicis fraudulentè procurata fuit.
789. Non potest procedere præveniens Judex, si reus etiam post præventionem impetravit à Principe privilegium Motus proprii, vi cuius conveniri nequeat, nisi coram certo Judice.